

Hørings svar vedr. fornyet godkendelse af aktivstoffet glyphosat

Rådet for Grøn Omstilling finder, at notatet og indstillingen om at støtte forlængelse af godkendelsen af glyphosat med 10 år ikke lever op til forsigtighedsprincippet. EU-kommissionen mener ikke, at stoffet medfører uacceptable effekter – på baggrund af vurderinger fra EU's agentur for fødevarer sikkerhed, EFSA. EFSA tager dog forbehold over for, at glyphosat har vist risiko for skadelige effekter på pattedyr. Der er problematiske data på 12 ud af 23 undersøgte arter af pattedyr.

Samtidig peger forskeren Johann Zaller fra Wien på, at rester af glyphosat eller dets nedbrydningsprodukt er fundet i vandmiljøet i 11 ud 12 undersøgte EU-lande. Heraf lå hver femte prøve over grænseværdien for drikkevand. Det er uafklaret, hvilke konsekvenser dette har for livet i vandet.

EFSA finder ikke, at der er mistanke om kræftfremkaldende effekt af glyphosat i et omfang, som man skal reagere på. Men EFSA er her uenige med WHO's kræftforskningsinstitut IARC.

Notatet er desuden præget af mange upræcise formuleringer. Det anføres f.eks.:

(s. 2), at medlemslandene skal være opmærksomme på eksponering af vandplanter via afdrift, men at der er vist sikker anvendelse ved brug af sprøjtefri bufferzoner. Og s. 3: Der er krav om beskyttelse af små, planteædende pattedyr (eksempelvis mus). Hvor det er nødvendigt skal der indføres risikobegrænsende foranstaltninger så som sprøjtefri zoner. Men hvilken størrelse skal disse have for at opnå sikker anvendelse?

(s. 3) at medlemslandene kan foretage sammenlignende vurderinger og nægte godkendelse, hvis der er alternativer, f.eks. mere selektive ukrudtsmidler eller mekanisk ukrudtsbehandling. Har Danmark planer om at benytte sig af denne mulighed?

(s. 3) at en ansøger skal indsende oplysninger om indirekte effekter på biodiversitet. Det er det eneste der står om dette helt afgørende problem. Der er ingen overvejelser om, at et så bredspektret middel som glyphosat truer biodiversiteten – ikke pga. direkte giftvirkning over for dyr, men fordi dyrelivet trues af mangel på føde

s.5: at et forbud mod glyphosat vil medføre at "visse afgrøder og dyrkningsformer ikke længere vil kunne dyrkes eller praktiseres i Danmark. Dette gælder for pløjefri dyrkning, som i Danmark kun kan lade sig gøre ved brug af glyphosat". Dette er ikke korrekt – selv om det ikke er særlig udbredt, så findes pløjefri dyrkning uden glyphosat faktisk, se <https://okologi.dk/media/akxhbgwc/vaerktoejskasse-2021.pdf>. Og s. 6 sættes lighedstegn mellem pløjning og jordbearbejdning. Det anføres, at hvis der sker jordbearbejdning, er pløjefri dyrkning ikke muligt. Det er ikke korrekt, idet jordbearbejdning også kan være harvning. Det er korrekt, at enhver jordbearbejdning potentielt kan skade biodiversiteten, men det samme kan brug af sprøjtemidler.

s. 5: at "de alternativer, der er til glyphosat, er alle kemiske stoffer med højere belastning af sundhed og miljø". Men f.eks. alternativet pelargonsyre er såvidt vi er informeret kun farligere end glyphosat hvad angår risiko for øjenskader. Og dette vil professionelle brugere let kunne beskytte sig imod. Notatet nævner ikke, at forbuddet mod glyphosat til brug i private haver har ført til, at dette er erstattet med pelargonsyre. Ville man have tilladt dette, hvis det faktisk var væsentligt farligere for biodiversiteten end glyphosat?

Endelig bygger dele af notatet – om økonomiske og klimamæssige effekter - ensidigt på vurderinger fra landbruget.

Vi finder således ikke, at der er angivet seriøse begrundelser for at tillade glyphosat i yderligere 10 år. Erfaringen fra tidligere forlængelser har været, at det blev en sovepude. Når fristen nærmer sig, lægges blot op til en ny forlængelse.

Venlig hilsen

Christian Ege, seniorkonsulent

Rådet for Grøn Omstilling